

կար քաղաքացիները . թուով 50000 հոգի, համազգային միջինգ զուգար ընդ, մասնակցութեամբ Պուլկարիոյ ամէն կողմերէն եկած պատուիրակներուն, քննարկ առնելով թէ՛

1 Յոյն դիւանագիտութեան ինչպէս և թուրքիոյ և յոյն պատրիարքարանի կէտ նպատակին է պուլկար ցեղի ջնջումը եւրոպական թուրքիոյ մէջ .

2 Թէ պուլկար ժողովրդի և թէ մինչև օրս եղած կառավարութիւններու համարութիւնը և խաղաղասիրութիւնը, թէև անհրաժեշտ ամէն ժողովուրդի կանոնաւոր զարգացման համար, մանաւանդ Պալքանեան ժողովուրդներու, այսօր յանցանք է, մանաւանդ որ պուլկար ժողովրդին անգործութիւնը շատերը կընդունին իբրև թուլարտութիւն

3 Թէ եւրոպական դիւանագիտութիւնը որուն վրայ պուլկար ժողովուրդը այնքան յոյս դրած էր ոչ միայն վերջը չը տուաւ այդ բարբարոս քաղաքականութեան այլ իր Միւրջուտէզեան միջոցներով աւելի գէշացնելու եւրոպական թուրքիոյ ստրուկի վիճակը համոզելով զայն գինաթափ ըլլալու եւ չը պատկանուելու :

4 Յունաստանի անտարտան գլխակ տ որ քաղաքականութիւնը վերջը չը պիտի գտնայ մինչև որ այդ երկրին մէջ, չը հաստատուի արդար կառավարութիւն մը .

5 Թուրքիոյ մէջ գործերու այդ վիճակին հանդէպ Բուլկար ժողովուրդը եւ անոր կառավարութիւնը պէտք է թողուն համաշխարհային քաղաքականութիւնը ձեռքերը ծալած զիտել ինչպէս լուսաւոր եւրոպան եւ անոր նուրբ դիւանագէտներն հանդիսառնելու անպաշտպան ցեղի մը ջնջման որուն մինակ յանցանքը պուլկար կոչուելու եւ Միջերկրական ծովը տանող ճամբուն կամ ուր չը չը ըլլալու է :

ՄԻԱԶՍԵՆ ՈՐՈՇԵՑ

1 Կը հրաուիրենք Պուլկար կառավարութիւնը եւ անոր կերպով մաքառումն սկսի ժողովրդին տրամադրելի բոլոր ուժերը գործ դնելով :

Մ. ՅՈՒԼՍԿ

ԱՐՑՈՒՆԻՔՈՏ ՊԱՏԱՌԵՆՆԵՐ

ՊԱՏՐԱՆՔԸ

(Բարիպահայ կեանքէ)

Բոլոր մարդոց զէմքերը ճշմարիտ են, ինչ ալ իրենց ձեռքերն ըլլան :

Այլ չկայ երբէք ճշմարիտ կիր մը՝ ճշմարիտ զէմքով :

ՇԵՅՔՐԱՐԻՐ

10

Հետեւաբար փոխեց Արսէն Ռոսին փողոցի սենեակը եւ գտաւ աւելի աժանր Սէն-Ժաքի վայ, չորրորդ յարկը պատկ խոց մը :

Չըլլալով հանդերձ մարդատեաց մը, տիրացաւ մարդախոյս բնաւորութեան, յոյն դասասրահին մէջ կողին նստող երիտասարդին հետ

2 Ռուսաստանի հետ խզէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները և գործադրէ յոյն հպատակներուն դէմ միջազգային օրէնքներէլ ժողովարտած բոլոր խստութիւնները . օրինակ բոյկոտ յոյն ապանքերու և պաշտոնավրկութիւն բոլոր յոյն պաշտոնեաներու :

3 Պուլկար քաղաքացիները հրաուիրէ իր նիւթական առատ միջոցները չի խնայել գերի եղբոր ինքնապաշտպանութեան և ազատութեան համար կուսովներուն և չը դադրեցնէ կորովի պայքարը մինչև որ Պերլինի 23 ըր յոգուածը իրագործուի :

4 Կը հաստատուի որ Միւրջուտէզեան բարենորոգումները եթէ ամբողջովին ալ իրագործուին երկիրը խաղաղեցնել չը պիտի կարենան :

5 Թէ Պուլկար ժողովուրդը արտակարգ հանդուրժող է օտարները . ու եթէ վերջերս քանի մը անկարգութիւններ տեղի ունեցան շատ կը ցառի :

6 Եթէ յոյներու չափազանց խստութիւններով և զազանային քաղաքականութեամբ, ու սուր գրգռումներով մեր ցեղին քանի մը հոգիներու ստիպեն ոտնակոխ ընել մինչև օրս չի տեսնուած հանգուրժողութիւնը :

ԴԱՆՆԱԿԱՆ ՔՐՈՒՆԻ

Հակառակ իմ ցանկութեան չգրադ վել Դաշնակցական անձնաորութիւններով, այլ միայն քննադատելի կազմակերպութեան թերի կողմերը . երբեմն ստիպուած եմ զրադ վել և անձնաորութիւններով . . . թէև այդ անձները առանձին վերցրած չնչին արարածներ լինեն բայց ներկայանում են Դաշնակցական անունով :

Այժմ խօսքս Բուլգարիայում նոր երեւան եկած նօհրատեանի մասին է

որ առաջ մէջտեղ եկաւ Ֆիլիպէի հակառակները օրգան «Ինքնակառու» զանազան շրիկ յօդուածներով, յեղափոխականի հոգեր առած, իսկ այժմ վառնա է եկել իրարից բաժանված Դաշնակցականները . ոչ ինձ ի հարկէ, միացնելու փափուկ պաշտօնով, եւ զիտելի որ կարտու գոյութիւն է ունեցել մի նօհրատեան որին տեղացի ընկերները հեռացրել են իրենց շըրջանակից զանազան ոչ մաքուր գործերի համար, եւ չէի կարող երեւակայել թէ նոյն մարդը կարող էր ունէ պատուաւոր պաշտօնով գալ Բուլգարիա այն էլ վառնա . Իայց այդ պարտը և կաւ . մի սգահանդէսի միջոցին բուսել է մի քիչ ամբոխին չոյնու ոգով, յայտարարել որ Կովկասեան գործերը թող չեն աւել վերջին երկու տարու Տաճկաստանի մասին մտածել . կարծես առաջ շատ էր մը մտածուած Որ նօհրատեան Դարսում չեղողքացրված եւ ոչ նախաձեռնի զիրքի մէջ է եղել այդ մասին եթէ չես սխալուած կարող է վկայել և Սօֆիայում ապրող գործիչ Ռաշիտը, որ մի ժամանակ աշխատակցում էր «Ինքնակառու» բայց այժմ դադարել է չը գիտեմ թէ ինչու, այդ պէտք է հարցնել Ֆիլիպէցիներին, Այս նօհրատեանը եկաւ վառնա, և ես ճանաչեցի դրանք - ինչպէս լաւ Տաքսիսը իր շտկելու տաւ կաշին ճանաչում է տարախանում : Սակայն չուզեցի խանգարել - որպէսզի տեսնեմ թէ Դարսի շրջանում քրակ է եղած այդ մարդը այստեղ ինչ հոգի է առնելու որ ըստ այնմ իր բաժինը առնի :

Անցեալ օր ինձ հաղորդեցին որ Ուսուցչական շրջանակում, մեր քաղաքի Ջրիչունենց Համօն, երբեմնի փողոցի տղա, որի անունը սձմբուկի կճիպ կըրող է ինք գրել այժմ նօհրատեան կողմող պարտը թոյլ է տուել իմ հասցէին, իմ բացակայութեան միջոցին իհարկէ, յայտարարելու որպէսզի այդ ներկայացուցիչները իրենց շտկելու տաւ կաշին ճանաչում է տարախանում : Սակայն չուզեցի խանգարել - որպէսզի տեսնեմ թէ Դարսի շրջանում քրակ է եղած այդ մարդը այստեղ ինչ հոգի է առնելու որ ըստ այնմ իր բաժինը առնի :

Պարտք եմ համարում յայտարարելու որ Ջրիչունենց Համօն, իբրև

փողոցի տղա, երբէք իմ մանկական ընկերս չէ եղած այլ բախտ է ունեցած իմ ազգականներս տան մօտ ապրելու և իր փողոցային փայլաչուութիւնով ինձ և ազգական երեխաներին զարմացնելու :

Նա չէ եղած և իմ դպրոցական ընկերս, այլ առիթ է ունեցել հանդիպելու ինձ զանազան աշակերտական շրջանակներում, ուրիշ ուրիշ : Յեղափոխական ասպարէզում էլ մեր ունեցած դիրքերի մէջ շատ մեծ վիճեր են գոյութիւն ունեցել և մենք յարաբերութիւն չենք ունեցած իրարու հետ :

Հակառակ իր ստացած տիրացուական կրթութեան, Ջրիչունենց Համօն, նօհրատեան կողմող պարտը, ժառանգականութեան և միջավայրի ազդեցութեան օրէնքը փաստած լինելու համար ցոյց է տուել որ փողոցային մանուկը բնազդները իր մէջ հաստատուն են մնացել - որոց շնորհիւ և հեռացվել է Դարսի ընկերական շրջաններից : Վերջին եկեղեցական խլրատմանի միջոցին Ջրիչունենց Համօն նօհրատեանը - աքսորվել է նոր Նախիջևան, մի հայկական, Դարսից աւելի լաւ կեդրոն ոչ իբրև յեղափոխական այլ ինչպէս աքսորվեցին և ոչ յեղափոխականներ ու այսօր եկել է այստեղ ինքզինքը յեղափոխական ծախելու

Ջրիչունենց Համօնին նօհրատեանին կառավարիչինք, փոխանակ արձամարանքի քօղի տակ ինքզինքը ինձ մանկական, դպրոցական եւ կամ այլ տեսակ ընկեր հաւանքելու յանդգնութիւնը ունենալու, բարեհաճէր քաջութիւնը ունենալ մի լսարտն կազմել վառնայում եւ բացատրէր թէ ինչ պատճառներով Դարսի դաշնակցականները իրեն չեղողքացրել էին և թոյլ չէին առնու և է գործի մօտենալու զի աւելի հետաքրքիր էր

Ինչպէս երեւում է Դաշնակցութիւնը թոյլ է տուել նօհրատեանին այս կողմերով դաշնակցութեան անունով ճառելու, որպէսզի այդ ներկայութեամբ իմ մինչև օրս գրած քննադատութիւնները փաստէ Կոհ ենք եւ շատ ուրախ :

ՎԱՐԴՈ

անգամ բառ մը չէր փոխանակէր : Երբեմնի բարեկամներու ծանծաղ թիւը շուտով անհետացաւ : Ռօպէր իսկ այնքան սերտ մտերիմը, խոյս կուտար իրմէ, թէև Արսէն, այսպէս թէ այնպէս, յաղողած էր վճարել պարտքը ամբողջովին :

Ծանօթներու այս վարմունքը, կսկիծէ աւելի զոճունակութիւն կը պատճառէր իրեն : Լաւ էր որ հեռու կը մնային :

Ասան մը, գասերուն մէջ ընկլմած ջանաց մոռնալ անցեալը, բայց կարելի չէր : Հազիւ աչքը վեր բարձրացուցած գրքին, ամենաչնչին երեւոյթը կը յիշեցնէր Արսէնը և Անժէլի հետ տմբողջ հորսուստ գրախտ մը :

Ննջելու սովորական ժամ դարձած էր առաւօտեան երկուքը, սակայն երբեմն երեքն ալ կանցնէր, միյտ գասերու մէջ թաղուած Օրօպահիկէն կը զրկէր կանթեղի եւ մօմի յատկացնելու համար :

Երբ կը նետուէր տնկողին, չարաբանքի ջրջան մըն էր որ կսկսէր հոն : Հակառակ յոգնածութեան, քու

նը չէր որ կը մօտենար, այլ անցեալի անուշ գրուագները, որոնք մէկիկ մէկիկ, կանոնաւոր շարքով, կուգային և կանգ կառնէին վերջին ցաւերգութեանց վրայ : Մերթ, ոյթէն վեր էին կրկնու այդ տրամադրող յիշատակները և կսկսէր, մանուկի նըման լա՛լ լա՛լ ու հառաչել

Շարունակեց այսպէս առաւել քան ութը ամիս : Բայց, այնքան ալ հեշտին գործ չէր, օրական 30-40 սանթիմի կաթ եւ երբեմն ալ 1-2 հաւկիթ ունենալով որպէս սնունդ, զըրկելով ինքզինքը քունէ և մտքմախան հանգստացուցիչ զրօսանքներէ, միյնուել բժշկական թէօրիներուն մէջ Արսէնի կազմով և առկէ յուրս գալ կենդանի Նախիկին սանձարձակ զեղիութեան եւ ցոփ կեանքին արամազօրէն հակառող ներկայ սխտեմը չուչացաւ իր ազդեցութեան նշանները ցոյց տալ երիտասարդին վրայ : Օրէ օր կը մաշէր ու կը հիւծէր, Յաւելուածական ասոր չոր սարսափելի հագ մը : Հոգ չըրաւ շատ, ամառ էր ու ախտանիշներն ալ ճանր չէին : Վրայ հասաւ ձմեռը, վաղահաս

ձմեռ մը . եւ ձմեռուան հետ պէտքերու բազմացում, կարօտութեան զգացում եւ է՛ն զարհուրելին, ծայր տուած տխտին երազ յառաջխաղացում՝ զէպի վառել, նորէ՛ն անհոգացաւ . նորէ՛ն ճիպեր թափեց ընդդիմադրելու եւ իր սովորական անյուն ու յոգնալան, զիւերները լուսննելու . երբ օր մը գտաւ ինքզինքը բացարձակ անկարողութեան մէջ :

Դիմեց բժիշկի Բժիշկը սովակց իր երեւոյթէն եւ խրատեց հեռու մնալ ամենաթեթեւ մտաւ որ կամ ֆիզիքական աշխատանքէ իսկ ու յորդորեց, ինչպիսի՛ հեղեական : որդոր, կարելի եղածին չափ առատ ու զօրաւոր սնունդներ առնել, իր բախտը եկած տիրապետած էր խեղճ երիտասարդին

Ձանացին, յորդորեցին ո՛ւ վերջապէս համոզեցին պառկել ատեն մը հիւանդանոցը՝ մինչև որ առողջութիւնը կատարելապէս վերստանար : Ժամանակ մը մնաց, Հակառակ բժիշկի արգելքներուն, հոն իսկ, կը պահանջէր դասագրքերը, բայց տեսնելով որ հեռու կը պահեն զինքը գըրօքերէն, օրին մէկը - Օգոստոսի մէ .

ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՊԱՅԵՆ ԱՆԴՐԱՆԻԿԸ

Սրանից երկու տարի առաջ երբ քաղաքաբնակ Անդրանիկ կը կռուէր Օսմանի, Վանի, Մուշի այս կամ այն կողմէրը, կրնամ ըսել թէ հասարակութեանը իր ամբողջ ուշադրութիւնը դարձրել էր անոր գործունէութեան վրայ, իսկ մամուլը իր էջերը նուիրած էր Անդրանիկի ցոյց տալով ներառ գործունէութեան այս կամ այն եղանակը, իւրաքանչիւր հայ գրգռուած էր շատ թէ քիչ բայց Սօֆիայի հայութեան գլուխուստը կը գերազանցէր բոլորին էլ, այստեղ առանց կանգ առնելու և բացատրելու անցնում եմ, ինչու կը պահեն Անդրանիկը, ահա թաղուն նպատակ մը որին մենք կուզենք փոքրիկ բացատրութիւն մը տալ և ընթերցողին թշուառութիւնը հրաւիրել Անդրանիկ քննելու և անձնուէր մը ծնած իր զգացումը ստիպել է նրան սրայեղի նա լինի պարտաճանաչ հայ մը (զինուոր մը) Դաշնակցական կուսակցութիւնը փոքր ինչ օգնութիւն ընելով Անդրանիկին, օգնութիւն մը որ դաշնակցական չէ՞ր մէջը կօպէկ մը անգամ չունին, իրենց օյնբազու թեամբ մէկ մէկ խօսքով աչքակապութեամբ Անդրանիկին սեռահականացրին Սալուստիէն որ Դաշնակցութիւնը բերաւ Անդրանիկի գլխին, Անդրանիկ իր արտառահման անցնելէն ինկաւ դաշնակցականներու հազիւներուն տակ, մէկ խօսքով Անդրանիկի անկեղծութիւնը պատճառ եղաւ ինքնիրեն բերդարգելութեան մատնել, բերթորդ գաշնակցական չէ՞ր կեցողութիւնը:

Չերբ—ձգեց հիւանդանոցը եւ վարձեց այն խցիկը՝ որուն մէջ հանդիպեցանք իրեն վերջին անգամ:
Ամբողջ ամիսներ, կերպով մը քաղաքում էր գոյութիւնը, դիմադրած ցուրտին ու փութին, անօթութեան ու ցաւին, սակայն փետրուարէն սկսեալ, ծանրանալով վիճակը, ալ սպասած էր սուկալու ոյժը, Բարեկենդանի ամբողջ շարաթը անկողինն էր, եւ մինչ զուրքը, ամբողջ Բարեկը կը խայտար ու կը հիւսէր, զժախտ Արսէն, անոգ երիտասարդութեան եւ զիւրախաբ անձնուիրութեան փայլաբոյնը, կը տառապէր, կը շայշարուէր ու իր օրհնական թողնելը կանցնէր լռիկ:
Ինչպէս մոռնալ, ինչպէս չը լինել այս հսկայ տոմարն մէն—մի պատկերը, Ինչպէս չի լալ, ինչպէս չողբալ, ինչպէս չափսոսալ... կա՞ր արդեօք երկրագնդի վրայ իրմէ մեծագոյն թշուառական մը եւ զժախտագոյն էակ մը Պիտի գա՞ր արդեօք իրմէ ետք իրեն նմանը...
Ա՛հ, Անժէլ, ոսկեգոծ դժոխք, ո՞ւր ես հիմա, ո՞ւր եմ երբեմնի շտապած

ծառոր սրտերից է շինած. ուր մտնողը զրկուած կըլլայ իր այն ամեն սիրելիներէր, որոնք փափակ ունին նրան տեսնելու—հայ ժողովուրդը Անդրանիկը բաց աչքերով էր որ կայապէս, միանգամ զունէ նրան տեսնելու և հայրենիքի մասին տեղեկութիւն առնելու, հայրենիք որին մէջ ամէն հայ թողած է իր պապենական հին օճախը և որուն մէջ Անդրանիկը ման է եկել ամբողջ երկար տարիներ, Անդրանիկ իրը նորեկ զինուոր մը, իրը երկար կեանք անցնող փորձառու գործիչ մը, մէկ խօսքով անկեղծ մը ամեն հայ կը փափաքէ նրա հետ տեսնուելու և առնել այն քաղաքական գաղափարը իրենց օճախի նկատմամբ որ ամենքն էլ դառնան մէկ մէկ Անդրանիկներ կամ պարտաճանաչներ:

Այստեղ յուսախաբութիւնը այնչափ մեծ եղաւ որ գրելով բացատրելը դժուար է, ընթերցողները թող հասկնան: Եւ զիտէք Դաշնակցութիւնը Անդրանիկը պահել է միմիայն այն պատճառաւ, որպէսզի Անդրանիկը ազնիւ և անկեղծ հայրենահետ չը տեսնուի—ու չի հասկնայ ան ամեն ազտոտութիւնները որ Դաշնակցութիւնը իր մէջ պարունակած է, որովհետեւ Անդրանիկի պէտքութիւն ունին այժմ, Անդրանիկով մըն է որ կը պարծենան և պիտի պարծենան էլ երբ նա էլ հասկնայ այն շահատակութիւնները ու զուրք գայ Դաշնակցութիւնից իրենք յաւիտենական կորստեան պիտի հասնին, իրենք իրենց իւրոտ պատուից պիտի զրկուին, մէկ խօսքով հրէաներու պէս թափառականներ պիտի ըլլան, նպատակ մը որ իր ամբողջութեամբ քրննադատելի ու արհամարելի է ինձ

խոստումները, ու խտրող ու երդումները—հաւատարմութեան, սիրոյ եւ նուիրման... Խնձ միամիտ Արսէն, որուն ձիւնապարտակ դէմքին եւ շուշանափայ կուրծքին տակ երեւակայած էր ընդհանրել նաեւ նոյնքան ճերմակ եւ նոյնքան անքիժ հոգի մը այլ, աւա՛ղ որ հիմա միայն կը տեսնէր այնտեղի թանձրաբերձ սէ զիչերը, ուր ինկողը կը կորսուի, կանհետի մշտնջենապէս...
Երբք շարաթ վերջ, առաւու մը, ծերունի քօն սիէր ժ մը գնաց և վալ—տը—կրաս ի ստիկանատունը՝ իր երիտասարդ վարձուորներէն մէկուն մահուան քօթը գոծելու:
Դժբախտ Արսէնի դիակն էր այդ, Ստիկանական երկու պաշտօնեայ եկան ու տարին մարմինը Մօրկու ուր, ո՞ղօօրս ի մը կատարուելէ յետոյ մասնագէտ բժիշկներու կողմէ բրեւան բերուեցաւ թէ յայտնուած պահուն երիտասարդ արդէն 36 ժամ ուան դիակ էր եւ մահը կը պարտէր թղթերու քայքայման եւ հիւժախտի:

նկատմամբ, ո՞վ խելագար Իսշնակցական չէ՞ր. դուք այդ պիտի լարախ, զայնութեամբ արգեօք պիտի յաջողի՞ք Ձեր ապականութիւնը պահել Անդրանիկից, միթէ՞ չէք գիտեր թէ վարդօյի ազնիւ պայքարը բոյն է դրել անկեղծ յեղափոխականին սրտին մէջ, երբ ժամանակը հասնի մէկ շուշափումումով դուք, չէ՞ր դու անկեղծ Անդրանիկ շոյսփեյով խորտակէ՞ այդ անարգ շղթան որ կաշկանդած է քեզ, խորտակէ՞ ու ասպարէզելի ըրու կարօտով լեցուած է շատ հայ սրտեր որոնք անդադար կայապեն:

Սոֆիա, 6 Օգոստ. 1906

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՀԱՅ ԻՍՒՍՈՒ — ՅԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԿՈՒՄԱՐ

Երբք էն ետքը, վիճարանութեան դրուեցաւ դպրոցներու ներքին կանոնադրութիւնը: Պատշաճ կը համարենք քանի մը խօսք ընել անոր մէկ քանի կէտերու մասին:
Դպրոցական տարեշրջանը 10 ամիս է, գասաւանդութիւնները պիտի սկսին սեպտեմբեր 1-ին և պիտի վերջանան յունիս 10-ին: Դասախօսութիւնները 45 վայրկեան պիտի տեսնեն նախակրթարաններուն մէջ և կէս ժամ՝ մանկապարտէզներուն մէջ:
Ուսուցիչը պարտաւոր է պատրաստուած մանկ դասարան և ժամանակակից մանկավարժութեան պահանջներուն համեմատ գառախօսել, նիշերը պիտի վերցուին Ուսուցիչը, իրեն հոգեբան, պիտի ուսումնասիրէ աղուն ֆիզիքական, մտաւորական և բարոյական վիճակը, և երեք ամիսը տնգամ մը, իր ուսումնասիրութեանց արդիւնքը պիտի նշանակէ վիճակագրոյցի մը մէջ, զոր պիտի զրկէ տղոց ծնողներուն կամ պաշտպաններուն:

Արսէնի թողած բովանդակ հարբատութիւնը Ալէի արիւն երկարող հնավաճառ-գրավաճառներէ գլուխ քանի մը հատորներ էին միասին իր հարազատներուն ու անարժան սիրուհիին լուսանկարները, որոնք, հակառակ խուժող ցաւապիւն պատահարներուն, սնանկին պարսպութեան մէջ մէն մինակ մնացած էին սնվառ Մարմինը, թերեւս իր դասակիցներուն դասաւանդութեան նիթ գարձաւ, եւ այն երիտասարդը, որ բարձր ու թրթռուն իտէպներով թողած էր հայրենի օճախն ու սիրելիները, ապուշ բնազդի մը փոքրեթեան շնորհիւ, ներկայէն անցաւ դէպի Մեծ ու Միջին Անձանօթի՝ անձայն, անչուկ, անփառունակ, որպէս ապիկար ու արգահատանքի անարժան գոհ մը կեանքի անհամար ու ամենաստոր որոգայթներէն մէկուն, առա՛նց ուրիշ հեթէր թողնելու ետին՝ բայց եթէ շարք մը Բարիզեան օրաթերթերու մանրալուրերուն մէջ այն 3 և 4 տղոցը որով ընթերցողներէն եւ ո՛չ մէկը շահաւորող իր եղբրական մահը կը գուժէին:
Գրեց Մ. ՅԱԿԻ
Բարիզ, փետր. 1906
— Կ Ե Բ Զ —

Համագումարը՝ նկատելով որ տարեկան քննութիւնները վնասակար և հակամանկավարժական են, միամայն որոշեց վերցնել զանոնք: Գործադիր ժողովը, առաջին առթիւ, այս որոշումը պիտի հաղորդէ, պաշտօնական թերթին միջոցաւ, թէ՛ ծնողներուն և թէ՛ Հոգաբարձութեանց: Վարժարանի մը կացութեան վրայ որոշողափար կազմելու համար, պէ՞տք է միթէ անպատճառ ամառուան անտանելի տաքերուն սպասել, ինչո՞ւ միշտ դպրոցով չի հետաքրքրուի իրենչո՞ւ անոր կուսակի վրայ բաց դռնէն ներս չմտնել ամէն ատեն՝ հասկնալու համար թէ ինչ կրնեն ուսուցիչները և տղարը:
Մարմնական պատիժը իսկապէս պիտի վտարուի հայ վարժարաններէն, Ուսուցիչը, պատժելու առաջ պարտաւոր ինկաւ անոր տղուն իր անուանածը, ֆիզիքական զարգացումը, ընտանեկան պայմանները, և հարկ է որ միշտ խօսափի չափազանցութիւններէ:
Պուլկարիոյ հայ ուսուցչական մարմիններէն անոնք, որոնք կը ներուշին Ուսուցչական Միութեան կազմական կանոնադրութիւնը և դպրոցական ներքին կանոնադրութիւնը և կուսակցական համագումարի մէջ մշակուած ծրարքին ողորդ և ուղղութեան համապատասխան ծրարադիր կը ներուշին Միութեան մէջ:
Յառաջիկայ պատգամաւորական ժողովին պիտի հրաւիրուին Ռուսահայոց հայ վարժարաններու ուսուցչական մարմիններն ալ:
Նկատելով որ, առ տո՛ժ, կարելի պիտի չըլլայ տարբեր անձներէ ընտրել գործադիր և խմբագրական մարմինները, որոշուեցաւ այնպիսի անձներ ընտրել որոնք կարենան երկու պաշտօն միանգամայն կատարել Ուստի, գաղտնի քուէարկութեամբ, գործադիր մարմնոյ անգամ ընտրուեցան՝
Տիար Ս. Սպաղայեան, Ատենապետ
» Մ. Պետրոսեան, Ատենադպիր
» Մ. Գուրգուրեան, Գանձապետ
» Ս. Հինայեան, Խորհրդական
» Ա. Գուրգուրեան, Խորհրդական
Խմբագրական մարմնոյ անգամ ընտրուեցան՝
Տիար Վ. Տաքեան, Խմբագիր
» Կ. Պիտեան մշտական աշխատակ.
» Ս. Ապագայեան «
» Մ. Գուրգուրեան «
» Ս. Հինայեան «
Օրի. Իքս, «
Ուսուցչական Համագումարը՝ իր վերջին նիստին մէջ՝ ինկապի առնելով որ վառնայի Ուսուցչական Մարմնոյն քանի մը անդամները չեն պատասխանած Ռուսահայ Ուսուցչական Մարմնոյն կողմէ իրենց ուղղուած կրկնակի հրաւերներուն և չեն մասնակցած Համագումարին այնպիսի պայմաններու մէջ երբ ամէն դիւրութիւն ունեցած են դատապարտեց զիրենք՝ իրեն ուսուցչական պայտականութեանց հանդէպ անփոյթներ և իրենց կողման անգիտակիցներ:
Համագումարը վիճարանութեան առաջկայ ըրաւ նաեւ բողոքագրութիւն երեք վարժուհիներուն՝ որոնք անցեալ տարեշրջանին հրաժարեցուցուած էին վառնայի վարժարանին Հոգաբարձութեան ոլորտումը:
Համագումարը որոշեց 9 հոգիէ բաղկացած յանձնախումբ մը անապատ քննութեան երթալիլ սոյն խնդիրը:
ԿԹ.Ն
Վառնա 7 Օգոստոս 1906

